

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«ЛЬВІВСЬКА ЕКОНОМІЧНА ФУНДАЦІЯ»

ОБЩЕСТВЕННАЯ ОРГАНИЗАЦИЯ
«ЛЬВОВСКАЯ ЭКОНОМИЧЕСКАЯ ФУНДАЦИЯ»

НАУКА ТА ІННОВАЦІЇ ЯК ОСНОВНІ ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ КРАЇНИ

Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції
(Львів, 29 червня 2019 року)

НАУКА И ИННОВАЦИИ КАК ОСНОВНЫЕ ПУТИ СОВЕРШЕНСТВОВАНИЯ ЭКОНОМИЧЕСКОГО ПОТЕНЦИАЛА СТРАНЫ

Материалы
Международной научно-практической конференции
(Львов, 29 июня 2019 года)

Львів
2019

УДК 001.8:330.34(063)
Н 34

Наука та інновації як основні шляхи вдосконалення економічного потенціалу країни: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Львів, 29 червня 2019 року) / ГО «Львівська економічна фундація». – Львів: ЛЕФ, 2019. – 144 с.

Наука и инновации как основные пути совершенствования экономического потенциала страны: Материалы международной научно-практической конференции (Львов, 29 июня 2019 года) / ОО «Львовская экономическая фундация». – Львов: ЛЭФ, 2019. – 144 с.

УДК 001.8:330.34(063)
Н 34

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

© Колектив авторів, 2019
© Львівська економічна фундація, 2019

Янушевська В.О. МІСЦЕ ТА РОЛЬ МОТИВАЦІЇ ПРАЦІ В СИСТЕМІ МЕНЕДЖМЕНТУ ПІДПРИЄМСТВА	80
СЕКЦІЯ 5. РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА	
Білоус Я.Ю. ВПЛИВ АДМІНІСТРАТИВНО-ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ РЕФОРМИ НА РОЗВИТОК РЕГІОНУ	84
Котик Л.І. ТРАНСФОРМАЦІЯ БУДІВЕЛЬНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ: СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ АСПЕКТИ	86
СЕКЦІЯ 6. ЕКОНОМІКА ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	
Колганова І.Г., Логвіна В.Є. ПРО СТАН КОНЦЕНТРАЦІЇ ТА ВИКОРИСТАННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ УГІДЬ В УКРАЇНІ	91
Радішевська В.В., Желіховська М.В. НАУКОВІ ЗАСАДИ РАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ	94
Ступень М.Г. РОЛЬ ГЕОІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В СИСТЕМІ ВЕДЕННЯ ЗЕМЕЛЬНОГО КАДАСТРУ	96
Ступень Н.М. МЕХАНІЗМ УЗГОДЖЕННЯ ІНТЕРЕСІВ В ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНІЙ СФЕРІ	99
Ступень Р.М. РЕНТНИЙ ДОХІД ЯК НОРМАТИВНИЙ БАЗИС ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЕФЕКТИВНОЇ СИСТЕМИ ЗЕМЕЛЬНИХ ПЛАТЕЖІВ	101
СЕКЦІЯ 7. ДЕМОГРАФІЯ, ЕКОНОМІКА ПРАЦІ, СОЦІАЛЬНА ЕКОНОМІКА І ПОЛІТИКА	
Крикун О.О. ПРИЧИНИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ МІГРАЦІЇ З УКРАЇНИ.....	104
СЕКЦІЯ 8. ГРОШІ, ФІНАНСИ І КРЕДИТ	
Бондаренко П.В. ДЕЯКІ АСПЕКТИ СТРАХУВАННЯ МОРСЬКИХ ПЕРЕВЕЗЕНЬ В УКРАЇНІ	107
Дебунов Л.М., Яковенко О.Г. СУЧАСНІ МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	111
Нечипоренко А.В., Немсадзе Г.Г. ВПЛИВ ФІНАНСОВОЇ АРХІТЕКТУРИ НА РОЗВИТОК КОРПОРАЦІЇ	114
Никола С.О., Гусев А.А. ВЛИЯНИЕ ГЛОБАЛИЗАЦИИ И ДИДЖИТАЛИЗАЦИИ НА ФИНАНСОВЫЙ СЕКТОР ЭКОНОМИКИ УКРАИНЫ	117
Ніщик Т.В. ОРГАНІЗАЦІЯ КОНТРОЛЮ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПІДПРИЄМСТВА	119

Котик Л.І.
асистент кафедри економічної і соціальної географії
Львівського національного університету
імені Івана Франка
м. Львів, Україна

ТРАНСФОРМАЦІЯ БУДІВЕЛЬНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ: СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ АСПЕКТИ

В умовах тривалої системної соціально-економічної кризи, яка охопила господарство України і посилена воєнними діями на сході держави та окупацією АР Крим, дослідження особливостей трансформаційних перетворень будівельного комплексу держави є актуальним. Часовість дослідження зумовлена впровадженням засад збалансованого місцевого та регіонального економічного розвитку й посиленням соціально-економічної безпеки регіонів.

На сьогодні у науковій літературі (географічній та економічній) утвердилося вузьке і широке трактування поняття будівельний комплекс.

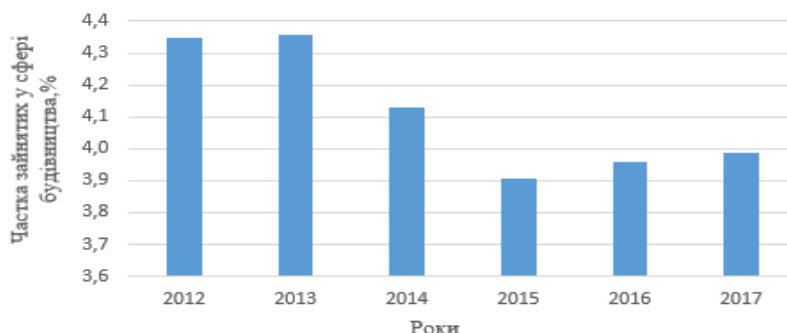
У вузькому значенні, будівельний комплекс – це сукупність галузей матеріального виробництва та проектних робіт, які забезпечують капітальне будівництво. У широкому – це поєднання галузей матеріального виробництва (виготовлення будівельних матеріалів, капітальне будівництво, ремонт і демонтаж житлових будівель, виробничих, соціальних, комерційних споруд тощо) і закладів соціальної (профільні заклади вищої та середньої освіти), наукової (спеціалізовані науково-дослідні інститути, дослідно-конструкторські організації, архітектурно-проектні організації, архітектурні і будівельні стартапи), комерційної (банки, страхові і лізингові організації, інвестиційні центри, венчурні фонди та ін.), торгівельної (спеціалізовані будівельні магазини, гуртовні будівельних матеріалів, онлайн будівельні магазини), транспортної (логістичні підприємства, транспортні габи), організаційно-управлінської (девелопмент нерухомості, реклама, дизайн та ін.) інфраструктури тощо.

Розвиток будівельного комплексу зумовлений пріоритетною дією двох груп чинників – *сировинного і споживчого* [2]. Стимулює розвиток комплексу державна і регіональна *інноваційно-інвестиційна політика* спрямована на надання преференцій будівельним організаціям та залучення іноземних інвестицій, перш за все у промислове будівництво (реалізація державної політики неоіндустріального розвитку, яка передбачає впровадження засад *реіндустріалізації* – відродження промисловості з орієнтацією на пріоритетність технологічного і структурного оновлення) [3].

У господарстві України будівельний комплекс відіграє важливу роль. У 2017 р. у ньому створено 2,5% ВВП держави, що не суттєво менше від створеного продукту у пріоритетних сферах господарства держави: сфера транспорту, складського господарства, поштової та кур'єрської діяльності (6,9%), сфера інформації та телекомунікації (4,1%) [4, с. 218-219]. Найбільше будівельних робіт у державі здійснено у сфері переробної промисловості (60,2%), житлового будівництва (23,5%). На будівництво припадає 44,4% валового нагромадження основного капіталу (друге місце у державі після переробної промисловості). Комплекс характеризується низьким показником експорту виготовлених товарів і послуг – 0,4% загальнодержавного показника, переважанням імпорту товарів комплексу над експортом, але високим значенням показника використання власної продукції у виробництві [4, с. 220].

Будівельний комплекс характеризується низхідною динамікою кількості зайнятих, якщо у 2012 р. у ньому працевлаштовано 4,3% зайнятого населення держави, то у

2017 р. – 4,0% (рис. 1). Це зумовлено як депопуляцією населення держави та від’ємним міграційним приростом працездатного населення, так і скороченням офіційних обсягів будівельних робіт через загострення соціально-економічної кризи у державі.

Рис. 1. Зайнятість населення у сфері будівництва

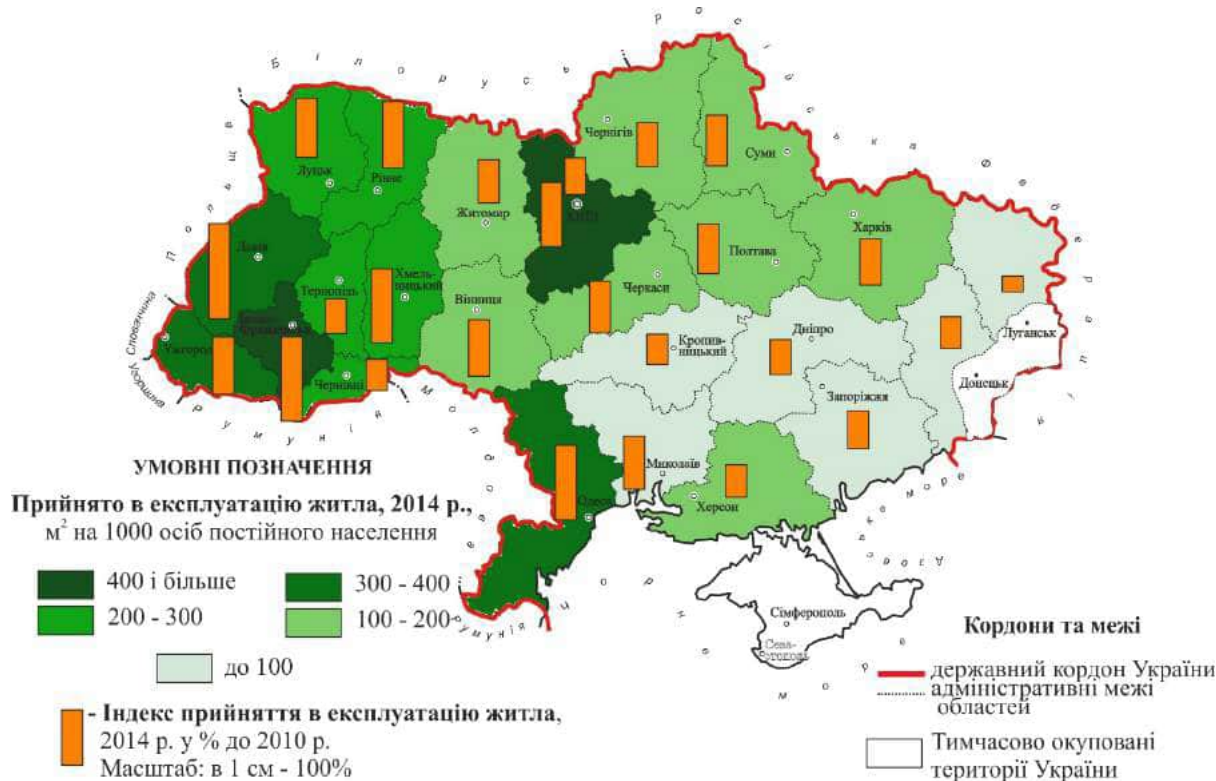
Джерело: побудовано за [4]

Введення безвізу з ЄС (червень 2017 р.) зменшило напругу на ринку праці у сфері будівництва – кількість зареєстрованих безробітних у сфері скоротилася на 3,4% у порівнянні з 2016 р., а кількість вакансій навпаки зросла на 22,2%. У середньому на одну вакансію у сфері будівництва у 2017 р. претендувало 4 особи [4, с. 57]. У галузі будівництва спостерігається перехід від постійного працевлаштування зайнятих працівників на штатній основі до сезонного, тимчасового працевлаштування за контрактом. Свідченням цього є скорочення практично у двое обсягу штатних працівників сфери – з 390 тис. осіб (2010) до 167 тис. осіб (2017 р., 2,2% усіх штатних працівників держави) [4, с. 61]. Комплекс характеризується середнім рівнем прийняття (46,2%) і вибуття (47,8%) працівників. За колективними договорами у будівництві працевлаштовано 46,9% зайнятих.

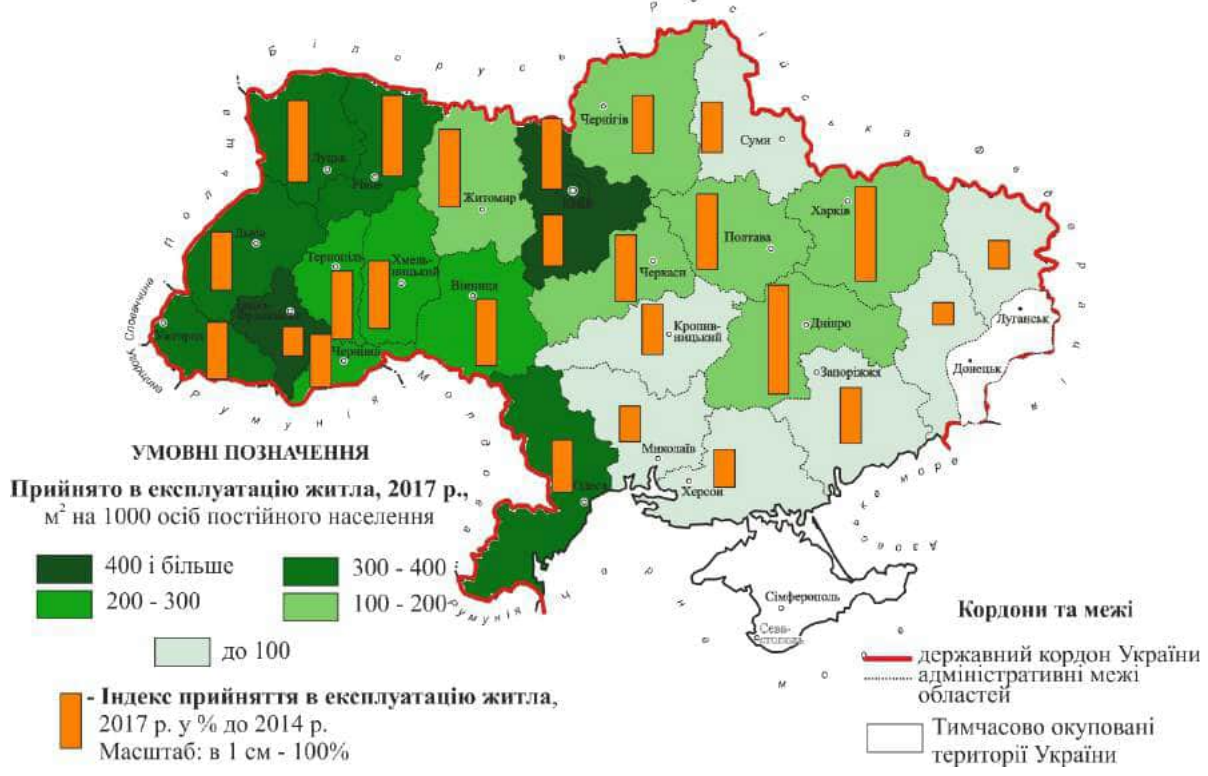
Для будівельного комплексу властивий високий рівень тінізації заробітної плати працівників. Середній розмір заробітної плати у будівництві 2017 р. склав 6251 грн і був на 12% меншим від загальноукраїнського показника (7104 грн), але де-факто, рекрутингові агенції пропонували місця праці у будівництві, для некваліфікованих працівників без досвіду роботи з заробітною платою від 10 тис грн, для вузьких спеціалістів з досвідом роботи – від 20-25 тис грн (висотні будівельники-монтажники, промислові альпіністи, електрики, сантехніки, спеціалісти-плиточники тощо).

Позитивом є зростання кількості суб'єктів господарювання у сфері будівництва – 57947 юридичних осіб (2018 р., +9,1% порівняно з 2017 р.; 4,7% усіх суб'єктів господарювання) [4, с. 247] та оновлення основних засобів комплексу – у 2017 р. ступінь зносу основних засобів 36,0% на противагу 53,0% у 2015 р. [4, с. 251].

У структурі обсягу виконання будівельних робіт 2017 р. домінували будівельні роботи з спорудження інженерних споруд (50,0%) та нежитлових будівель (27,5%); частка обсягу житлових будівель скоротилася до 22,5% на противагу 24,4% у 2016 р. Загалом порівняно з 2010 р. у державі фіксувався бум житлового будівництва [1, 5]. Найбільший приріс будівництва житла відбувся у столичному регіоні, Одеській обл. та західних областях України (рис. 2, 3) і був зумовлений бажанням населення захистити заощадження в умовах воєнно-політичної нестабільності у державі та об'єктивною потребою у новому житлі мешканців зі сходу України.

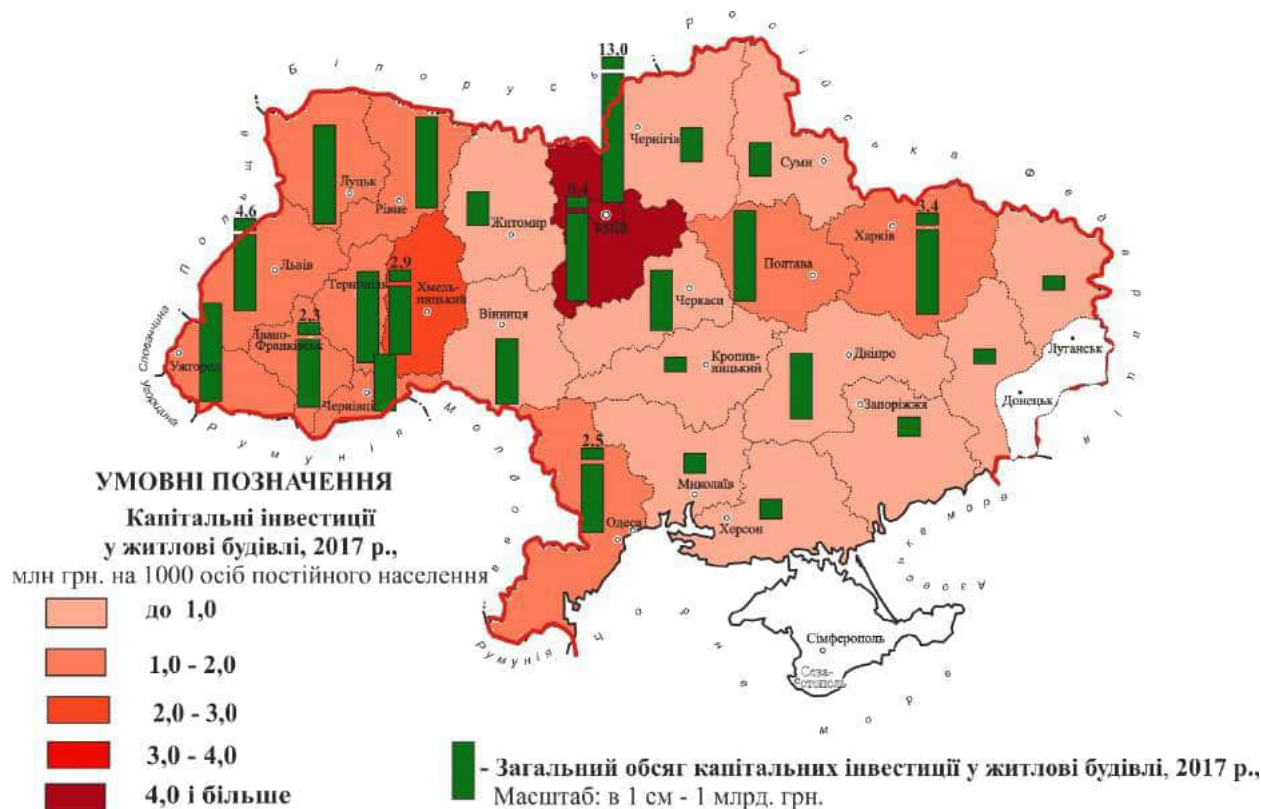
Рис. 2. Прийнято в експлуатацію житла, 2014 р.

Рис. 3. Прийнято в експлуатацію житла, 2017 р.

Найбільші обсяги капітальних інвестицій у житлове будівництво (2017) припадають на західні регіони України, м. Київ, Київську, Одеську і Харківську області (рис. 4). Житлове будівництво переважно здійснюється за кошти приватних інвесторів та є високоприбутковим бізнесом девелоперських компаній, які задовольняють потреби

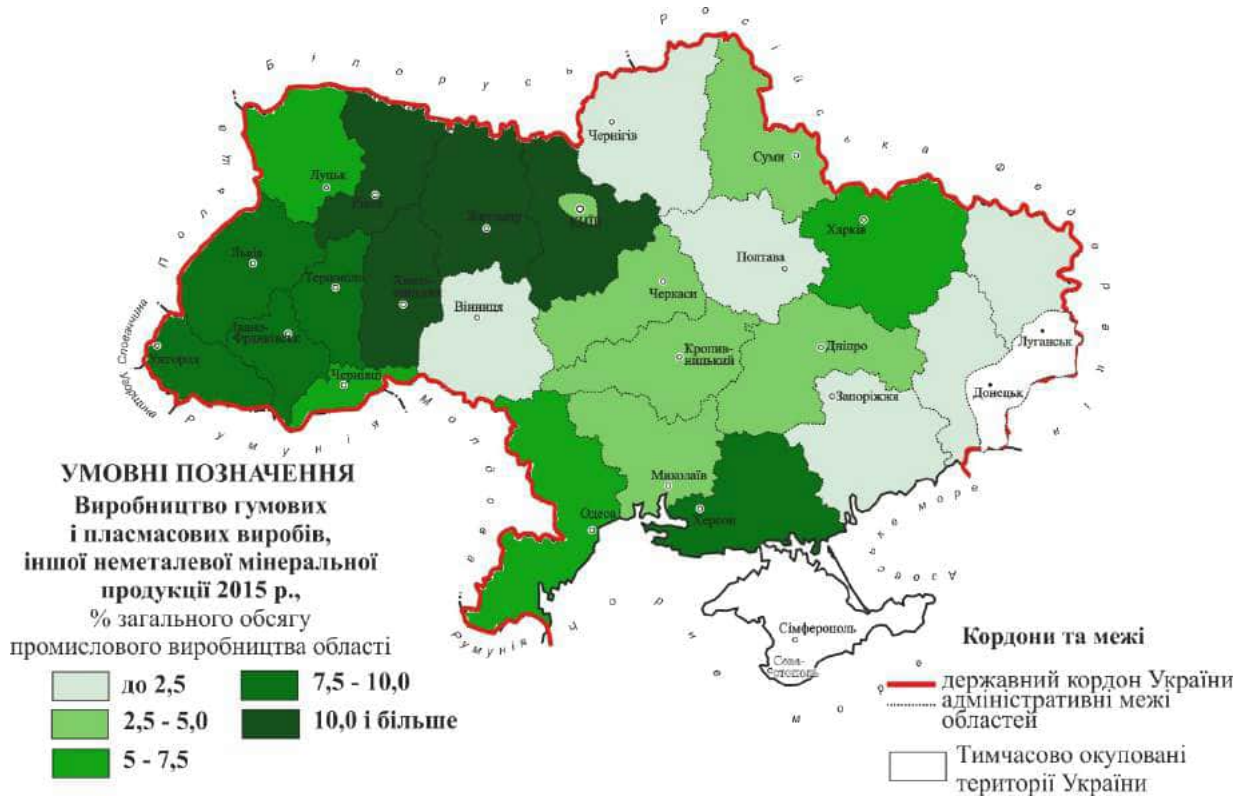
платоспроможних громадян держави [1]; житлове будівництво як знаряддя реалізації державної соціальної політики чи приклад соціальної відповідальності бізнесу усе більше нівелюється.

Рис. 4. Капітальні інвестиції у житлові будівлі, 2017 р.

Зростання обсягів будівельних робіт зумовило збільшення у 2017 р. обсягів видобутку каменю дробленого (щебеню) на 15,5% та будівельного піску – на 7,7% [4]. Його замовником були як будівельні фірми так і підрядні будівельні організації Міністерства оборони України. Також відбувся суттєвий приріст обсягів виробництва гумових і пластмасових виробів та іншої неметалевої мінеральної продукції, яка активно використовується у будівельних, ремонтних, оздоблювальних роботах (рис. 5).

Позитивом є формування на ринку України великих девелопкомпаній («НоваБудова», «Моя країна», «Парус», «ЛексХолдинг» та ін.), які супроводжують та реалізують проекти житлової і комерційної нерухомості й орієнтуються на формування гармонійного публічного простору. Вони здійснюють не тільки забудову нових мікрорайонів великих міст держави, але й втілюють проекти з джентрифікації, реновації, реінжинірингу тощо.

Рис. 5. Виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції, 2015 р.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Котик Л.І. Ринок нерухомості м. Львова : SWOT-аналіз / Л.І. Котик, Л.С. Шувалова // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 4. Географія і сучасність. – К.: Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2015. – Вип. 33. – С. 145-151.
2. Підгрушний Г.П. Промисловість і регіональний розвиток України : монографія / Г.П. Підгрушний. – К.: Ін-т географії НАН України, 2009. – 300 с.
3. Промисловість України – 2016: стан та перспективи розвитку. Науково-аналітична доповідь. – К., 2017.
4. Статистичний щорічний України за 2017 рік / Держ. ком. статистики України. – Київ, 2018. – 541 с.
5. Biletskyi M. Lviv oblast: urgent socio-economic problems in the context of European integration / M. Biletskyi, Ya. Ivakh, L. Kotyk // Journal of Geography, Politics and Society. – 2017. – Vol. 7(2). – P. 32-42.

Наукове видання

НАУКА ТА ІННОВАЦІЇ ЯК ОСНОВНІ ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ КРАЇНИ

Матеріали
Міжнародної науково-практичної конференції
(Львів, 29 червня 2019 року)

Редактор – *Ю.С. Павленко*
Технічний редактор – *О.М. Кричук*
Коректор – *О.М. Забела*

Підписано до друку 09.07.2019. Формат 60x84/16.
Ум.-друк. арк. 8,37. Замовлення № 0619/71. Ціна договірна.
Віддруковано з готового оригінал-макета.
Гарнітура Times New Roman.
Папір офсетний. Цифровий друк. Наклад 100 прим.

Надруковано у поліграфічному центрі
Львівської економічної фундації
м. Львів, проспект Чорновола, 7
Тел. +38 (063) 204 34 31